

Jaksotyön rajoitus poistettava, kohtuullisuutta leipomojen yötyökustannuksiin

- **Kotimaisen elintarviketeollisuuden kilpailukyky vahvistuisi, jos alan työaikoihin saataisiin lisää joustavuutta. Sallimalla elintarvikealan yrityksissä jaksotyö, josta meijereissä on jo hyviä kokemuksia, pystyttäisiin vastaamaan paremmin kuluttajien ja kaupan kysyntään.**
- **Lainsäädännön kummajainen, 100 %:n yötyökorvaus, asettaa leipomot eriarvoiseen asemaan muun elintarviketeollisuuden kanssa. Kohtuuton yötyökorvaus on poistettava ja säännös yötyön rajoittamisesta kumottava.**

Työaikalain mukaisella jaksotyöllä tarkoitetaan työajan järjestämistä siten, ettei säännöllisen vuorokautisen tai viikoittaisen työajan pituutta ole rajoitettu. Jaksotyössä työaika voi olla kolmen viikon ajanjaksolla enintään 120 tuntia tai kahden viikon ajanjaksolla enintään 80 tuntia.

Jaksotyötä käytetään Suomessa muun muassa poliisi-, tulli- ja puhelinlaitoksissa, sairaaloissa ja terveyskeskuksissa, päiväkodeissa ja huoltolaitoksissa, henkilö- ja tavarakuljetuksissa, vartiointitöissä, majoitus- ja ravitsemisalalla sekä *meijeriliikkeissä*.

Elintarvikealalla jaksotyön teettäminen on siten mahdollista ainoastaan meijeriteollisuudessa. Jaksotyöllä pystyttäisiin kuitenkin vastaamaan moniin työvoiman käytettävyyden haasteisiin, joita elintarviketeollisuuden jäykät työehtosopimusmääräykset aiheuttavat nykyisellään yrityksille. Meijerialan kokemusten perusteella jaksotyö soveltuisi erinomaisesti elintarviketeollisuuteen laajemminkin.

Teoriasta edettävä käytäntöön

Elintarviketeollisuusliitto poistaisi työaikalaista rajoituksen jaksotyön käytöstä ja sallisi jaksotyön aina, kun työnantajalla on siihen tarvetta. Rajoituksen poistaminen palvelisi koko elintarviketeollisuuden arvoketjua sekä suomalaista yhteiskuntaa, joka toimii ja on avoinna yhä useammin kuluttajien toiveiden mukaan ympäri vuorokauden.

Jotta jaksotyön tuomat joustot olisi mahdollista hyödyntää myös käytännössä, soveltamisalan laajenus olisi toteutettava siten, että jaksotyöhön voidaan siirtyä työnantajan direktio-oikeudella työehtosopimuksen määräyksistä poiketen tai jaksotyön käyttöönotosta voidaan sopia työnantajan ja työntekijän välillä työehtosopimuksen määräyksistä poiketen, kuten voidaan sopia liukuvasta työajasta (TAL 3:13 §).

Elintarviketeollisuuden työntekijöiden työehtosopimuksissa on määräyksiä mahdollisuudesta poiketa joistakin työehtosopimuksen määräyksistä paikallisesti. Mahdollisuus on kuitenkin jäänyt teoreettiseksi, koska ammattiliitolla on mahdollisuus estää sopiminen kieltämällä luottamusmiehiä sopi-

masta asiasta tai käyttää veto-oikeuttaan esimerkiksi työehtosopimuksen mukaisessa työaikakokeilu-järjestelmässä. Sen vuoksi työaikalaissa olisi määriteltävä perälauta tai säädettävä sanamuoto siten, että työehtosopimusmääräykset voidaan ohittaa (kuten em. TAL 3:13 §:ssä).

Pelkästään leipomoita rasittava yötyökorvaus kohtuuton

Leipomotyöaikalaki kumottiin vuonna 1996 työaikalain tullessa voimaan. Leipomotyöaikalaki jäi kuitenkin voimaan 5 §, jonka mukaan kello 22.00–6.00 tehdystä työstä on maksettava työntekijälle vähintään 100 %:lla korotettu palkka. Pykälä siis velvoittaa maksamaan leipomotuotteiden valmistuksesta kaksinkertaisen yötyöpalkan, vaikka teollisuuden työehtosopimuksissa yötyö- tai vuorotyölisä on yövuorossa yleensä noin 30 %.

Suuri osa leipomoteollisuuden, kuten muunkin elintarviketeollisuuden, tuotteista on tuoretuotteita, joiden täytyy olla kaupassa ja kuluttajilla mahdollisimman nopeasti valmistuksen jälkeen. Tämän sekä muun muassa kauppaketjujen logistiikkakäytäntöjen vuoksi työ leipomoteollisuudessa on yötyöpai-
notteista. Lakiperusteisena ja yksinomaan leipomotoimialaan kohdistuvana 100 %:n yötyökorotus on alan yrityksille kohtuuton kustannustekijä!

Päivittäistavarakaupat edellyttävät yhä useammin, että tuoretuotteita on myynnissä myös sunnuntai-
sin. Leipomoille sunnuntaitoimitukset tarkoittavat sitä, että sunnuntaivuorokauden kuudelta ensim-
mäiseltä tunnilta (klo 00.00–06.00) joudutaan maksamaan sekä 100 %:n yötyö- tai yövuorolisä että 100 %:n sunnuntaityökorotus.

Yötyö leipomoissa edellyttää työaikalain mukaan myös työntekijän suostumusta pois lukien klo 05–
06 tehtävä työ. Tällainen lainsäädännön määräämä rajoitus olisi poistettava, jotta leipomoala pääsisi
tasavertaisen asemaan elintarviketeollisuuden muiden toimialojen kanssa.

Taataan tuoreusetu Suomessa toimiville yrityksille

Lakiteknisesti työaikalain 26.1 §:n luettelo töistä, joissa yötyötä saa teettää, pitäisi muotoilla pykä-
lässä 12 kuulumaan ”12) *elintarviketeollisuudessa*”. Näin yötyötä voitaisiin teettää elintarviketeolli-
suudessa laajemminkin kuin pelkästään vuorotyössä. Se järkeistäisi tuotannon suunnittelua sekä
palvelisi paremmin kaupaa ja kuluttajaa.

Joustavoittamalla työaikoja on mahdollista taata elintarvikkeiden tuoreusedun säilyminen Suomessa
toimivilla yrityksillä, koska tuotteet pystytään toimittamaan silloin kaupalle ja kuluttajalle juuri oikeaan
aikaan. Samalla päästäisiin hyödyntämään päiväysetua, jolla tarkoitetaan pidempiä myyntiaikoja ver-
rattuna vastaaviin tuontituotteisiin.

Näillä toimilla olisi osaltaan mahdollista turvata noin 38 000 elintarviketeollisuuden työpaikan säilymi-
nen Suomessa sekä noin 340 000 työpaikan säilyminen elintarvikkeiden kotimaisessa arvoketjussa.

Lisätietoja: Työmarkkinajohtaja Mika Lallo, puh. 0400 834 412, mika.lallo@etl.fi